

mag. Tilka Jamnik, 6. julij 2020

MEDGENERACIJSKO BRANJE MLADINSKIH KNJIG (MG BRANJE)

v šolskem letu 2019/2020,

nosilec projekta: Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS

V tem šolskem letu je projekt potekal že šestič. Pri Društvu Bralna značka Slovenije – ZPMS smo projekt MEDGENERACIJSKO BRANJE MLADINSKIH KNJIG (kratko: MG branje) v sodelovanju z Javno agencijo za knjigo RS osnovali v šolskem letu 2014/2015. Z njim želimo ob branju mladinskih knjig povezati skupine mladih bralcev 3. triletja OŠ in iz srednjih šol ter odrasle bralce na isti šoli, v bližnji splošni knjižnici, v domačem kraju ipd. Osrednja cilja projekta sta: več branja oz. več bralcev in več medgeneracijskega povezovanja oz. medsebojnega razumevanja. Knjige prispevata Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS in Javna agencija za knjigo RS. V tem šolskem letu pa smo imeli tudi še nekaj knjig, ki so nam jih že lani darovale slovenske založbe.¹

Končno poročilo o MG branju v šolskem letu 2019/2020 je osnovano na podlagi poročil vseh 40 skupin, ki so jih koordinatorice in en koordinator poslali po izvedenih bralnih srečanjih.

Preglednica 1: Primerjava števila skupin, njihovih srečanj ter števila prebranih knjig v šol. letih 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 in 2019/2020.

Šolsko leto	Število skupin	Število srečanj	Število knjig mladi bralci	Število knjig odrasli bralci	Število knjig skupaj
2014/2015	11	50	341	437	7783.
2015/2016	21 (91 % porast)	72 (44 % porast)	604 (77 % porast)	652 (49 % porast)	1256 (62 % porast)
2016/2017	30 (43 % porast)	104 (44 % porast)	825 (37 % porast)	850 (30 % porast)	1675 (33 % porast)
2017/2018	45 (50 % porast)	136 (31 % porast)	1028 (25 % porast)	1023 (20 % porast)	2051 (22 % porast)
2018/2019	44	143 (5 % porast)	1078 (5 % porast)	1077 (5 % porast)	2155 (5 % porast)
2019/2020	40 (9 % upad)	105 (27 % upad)	948 (13 % upad)	734 (32 % upad)	1682 (22 % upad)

¹ V lanskem šolskem letu so nam knjige darovale založbe: Beletrina, Grica, Hart, Knjižna zadruga, Malinc, Mladinska knjiga, Morfemplus, Skrivnost in Sodobnost.

Preglednica 2: V šolskem letu 2019/2020 je 40² skupin izvedlo 105 bralnih srečanj:

Po 1 srečanje 5 skupin:

OŠ Cirkovce (Jerneja Kuraj),
OŠ Griže (Breda Veber),
Krajevna knjižnica Preddvor, Mestna knjižnica Kranj (MKK) (Mojca Vilfan, Modro brati in kramljati),
OŠ Pesnica (Jasna Bačani),
OŠ Vida Pregarc Ljubljana (Tina Pajnik).

Po 2 srečanja 17 skupin:

OŠ Artiče (Mateja Jankovič Čurič),
OŠ Adama Bohoriča Brestanica (Katja Zorčič),
OŠ Bršljin (Mojca Balant),
OŠ Dobrna (Valerija Pečnik),
OŠ Gornji Petrovci (Breda Kerčmar), od tega 1 srečanje na daljavo,
OŠ Hajdina (Tatjana Lukovnjak),
OŠ Antona Žnideršiča Ilirska Bistrica (Gabriela B. Blokar),
Osnovna šola Jože Gorjup Kostanjevica na Krki (Tanja Beber),
OŠ F. S. Finžgarja Lesce (Martina Schmitt in Alenka Zupan),
OŠ Mala Nedelja (Robert Lang),
Gimnazija Murska Sobota (Boža Ivanuša Trajbarič, Suzana Jakoša, Milena Zelko),
OŠ Pod goro Slovenske Konjice (Maja Olup),
OŠ Šmartno v Tuhinju (Olga Drolc),
OŠ Trebnje (Maja Ule),
OŠ Veliki Gaber (Tanja Korošec),
OŠ Zadobrova (Maja Jeras),
OŠ Žiri (Nastja Šink, Majda Treven).

Po 3 srečanja 11 skupin:

Srednja zdravstvena šola Celje (Suzana Kastelic),
OŠ Juršinci (Sabina Lenart), od tega 1 srečanje na daljavo,
Srednja ekonomska šola in gimnazija Maribor (Darja Cizel, Simona Ditz),
OŠ Podbočje (Janja Rostohar),
OŠ Polje (Mateja Drnovšek), od tega 1 srečanje na daljavo,
OŠ Franja Goloba Prevalje (Hedvika Gorenšek), od tega 1 srečanje na daljavo,
OŠ Starše (Leonida Babič), od tega 2 srečanja na daljavo,
OŠ Šempeter v Savinjski dolini (Tideja Potrč), od tega 1 srečanje na daljavo,
Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje - Velenje (Biljana Horvat),
OŠ Vinica (Barbara Stuhne Vuk),
OŠ Videm (Vesna Voglar Pulko).

² Na začetku šolskega leta so se javile še tri skupine in dvema smo poslali tudi naprošene knjige, toda bralnih srečanj niso izvedle (so pa koordinatorice sporočile, da jih bodo opravile v naslednjem šolskem letu).

Po 4 srečanja 6 skupin:

OŠ Dolenjske Toplice (Marija Andrejčič),
OŠ Gorje (Biserka Lazar),
OŠ Oplotnica (Vida Javornik),
OŠ Pivka (Tanja Marušič), od tega 1 srečanje na daljavo,
OŠ A. T. Linhartaradovljica (Alenka Vurnik),
OŠ Renče (Mojca Saksida), ode tega 1 srečanje na daljavo.

9 srečanj 1 skupina:

Knjižnica Moravče (Anamarija Lavrač), od tega 1 srečanje na daljavo.

**Vsem koordinatoricam in koordinatorju, vsem mladim ter odraslim udeležencem v projektu
HVALA ZA SODELOVANJE!**

V šolskem letu 2019/2020 je sodelovalo 40 bralnih skupin, ki so izvedle 105 bralnih srečanj, na katerih je poročalo o prebranih knjigah 1682 bralcev, od tega 948 mladih in 734 odraslih bralcev. Projekt je – kar se tiče števila bralcev oz. prebranih knjig – manj uspešen kot prejšnja leta, toda v resnici podatkov zaradi pandemije Covid-19 NI MOGOČE PRIMERJATI. (Preglednica 1). Na začetku šolskega leta so se javile še tri skupine in dvema smo poslali tudi naprošene knjige, toda bralnih srečanj niso izvedle (so pa koordinatorice sporočile, da jih bodo opravile v naslednjem šolskem letu). V nekaterih skupinah niso uspeli prebrati vseh knjig, ki so jih naročili; tudi ti sporočajo, da jih bodo uporabili v naslednjem šolskem letu. Zaradi pandemije je bilo MG branje vse od konca marca dalje prekinjeno, kar je razumljivo, ker se v teh skupinah združujejo različno stari bralci in iz različnih okolij. Sedem skupin (tiste, ki združujejo predvsem učence in učitelje) je izvedlo po eno **bralno srečanje na daljavo**. Na daljavo pa se niso vključevali starejši bralci; to je verjetno tudi eden od razlogov, da je **letos v projektu sodelovalo precej več mladih kot odraslih bralcev**. Nekaj porasta mladih bralcev pa je zato, ker nekatere mentorice k bralnim srečanjem uspešno pritegnejo osnovnošolce iz različnih triletij.

Po vsakem bralnem srečanju so koordinatorice in koordinator poslali kratka poročila. Tako smo izvedeli za **mnenja mladih in odraslih bralcev o prebranih knjigah, za vtise koordinatoric in koordinatorja ter za oblike spodbujanja branja, ki so jih pripravili**. (Priloga 1). Iz pripomb smo izvedeli tudi, da so udeleženci v projektu zadovoljni, koordinatorice in koordinator pa pripravljeni, da jih bodo vodili še naprej.

Ugotavljamo, da **se spreminja sestava nekaterih medgeneracijskih bralnih skupin** glede na našo prvotno zasnovo pred šestimi leti³. Tako se je npr. v projektu pojavila skupina šolark, ki berejo otrokom v vrtcu, in skupina šolark in šolarjev, ki redno berejo starostnikom v domu starejših; skupina mlajših in starejših šolarjev na isti OŠ; skupina mlajših učiteljic in upokojenih učiteljic, torej dveh generacij odraslih; idr. Veseli nas širjenje različnih oblik medgeneracijskega branja in prilagajanje le-

³ Glede na prvotno ponudbo naših knjig, namenjenih predvsem mladostnikom, smo svetovali, naj skupine sestavljajo mladi bralci 3. triletja OŠ in iz srednjih šol ter odrasli bralci na isti šoli, starši, odrasli bralci iz bližnje splošne knjižnice, v domačem kraju ipd.

teh potrebam, željam in zanimanjem bralcev v okoljih, kjer skupine delujejo. Delno je to vpliv drugih projektov in različnih prizadevanj za dvig družinskega branja in pismenosti, delno pa smo raznolikost spodbudili tudi sami, ker smo v naboru knjig ponudili tudi nekaj naslovov, primernih za mlajše bralce. Prepletanje različnih oblik spodbujanja branja ima med bralci zagotovo več uspeha!

Spreminja se tudi izbor prebranih knjig (Preglednica 3). Tudi v tem šolskem letu smo bralnim skupinam – tako kot vsa leta – ponudili knjige iz našega nabora, torej iz zbirk Zlata bralka, zlati bralec Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS in Rastem s knjigo Javne agencije za knjigo RS. Toda močno nam primanjkuje naslovov za tiste skupine, ki sodelujejo v projektu že šesto šolsko leto, še posebej, če vsako leto organizirajo po 5-6 srečanj. Tako so se skoraj vse skupine za eno ali več srečanj odločile za knjige po svojem izboru, kar pa si tako mladi kot odrasli bralci tudi želijo; vsega skupaj je bilo takšnih srečanj 36 %. Zanimivo videti, kateri naslovi se pojavljajo v prostem izboru (obarvali smo jih rumeno): izbrali so 4 naslove slovenskih avtorjev in 14 naslovov tujih avtorjev, predstavili so vsak svojo najljubšo knjigo, pesniško zbirko ali pravljico; v bralnih projektih so posegali po zelo različnih knjigah, v 5 skupinah so izvedli uvodno srečanje o branju na splošno idr. V eni skupini so se lotili reševanja MEGA kviza 2019/2020 (Vodnik po sledovih besed).⁴

Ker nam zaloga knjig pohaja, smo svetovali, **da bralke in bralci dobijo v dar le po eno knjigo v šolskem letu** (v začetku so dobivali vsako knjigo, ki so jo prebrali in se pogovarjali o njej na bralnem srečanju). Le redke je to spravilo v slabo voljo ali celo odvrnilo od sodelovanja; večini se zdi razumljivo in so zadovoljni.

Na terenu se dogaja veliko lepih reči, kar je videti tudi v vsebinskem pregledu poročil o posameznih bralnih srečanjih. Toda **POZOR: številke o prebranih izvodih nikakor ne pomenijo priljubljenosti knjig**, ker so odvisne predvsem od zaloge določenega naslova, od števila prisotnih na bralnem srečanju idr. Priljubljenost je zaslutiti v vsebinskem pregledu poročil. (Priloga 1).

Preglednica 3: Knjige, ki so jih brali v 40 medgeneracijskih skupinah, šol. leto 2019/2020

Štev. Skupin	Naslov knjige	Število bralcev		
		mladi	odrasli	skupaj
7 x	Lučka Kajfež Bogataj: Planet, ki ne raste	59	38	97
5 x	Sašo Dolenc: Od genov do zvezd	26	37	63

⁴ V šolskem letu 2020/2021 bo MEGA kviz namenjen 60-letnici Bralne značke, kar bo kot nalašč za MG reševanje in branje 😊

3 x	Vinko Möderndorfer: Kit na plaži	24	31	55
1 x	Vinko Möderndorfer: Kot v filmu	5	6	11
4 x	Suzana Tratnik: Noben glas	16	16	32
3 x	Suzana Tratnik: Ime mi je Damjan	18	23	41
4 x	Janja Vidmar: Pink	35	36	71
1 x	Janja Vidmar: Otroci sveta	5	5	10
1 x	Janja Vidmar: Debeluška	4	6	10
1 x	Janja Vidmar: Elvis Škorc, genialni štor	6	6	12
3 x	Marjana Moškrič: Sanje o belem štrpedu	55	26	81
3 x	Goran Vojnovič: Jugoslavija, moja dežela	10	20	30
2 x	Nataša Konc Lorenzutti: Avtobus ob treh	12	17	29
3 x	Slavko Pregl: Geniji brez hlač	37	27	64
1 x	Slavko Pregl: Spričevalo	9	10	19
1 x	Slavko Pregl: Odprava zelenega zmaja	10	10	20
2 x	Dušan Čater: Pojdi z mano	20	8	28
2 x	Album 14/15/16	16	14	30

2 x	Damijan Šinigoj: Iskanje Eve	11	15	26
1x	Damijan Šinigoj: Iskanje Eve; Kate McCaffrey: Uničimo jo!	9	8	17
1 x	Igor Karlovšek: Gimnazijec	7	4	11
1 x	Miro Cerar: Osnove demokracije	2	7	9
1 x	Leopold Suhodolčan: 7 nagajivih	16	(-)	16
1 x	Miha Mazzini: Zvezde vabijo	27	(-)	27
1 x	Miha Mazzini: Zvezde vabijo, Jorge Bucay: Priklenjeni slon	23	12	35
1 x	Andrej Rozman Roza, Damijan Stepančič: Živalska kmetija	9	8	17
2 x	Andrej Rozman Roza: Izbrane rozine v akciji	9	14	23
1 x	Andrej Rozman Roza: Izbrane rozine v akciji, Mali rimski cirkus	23	15	38
3 x	Srečko Kosovel: Barž ☒ kons	33	14	47
2 x	Saša Vegri: Naročje kamenčkov	14	19	33
1 x	Srečko Kosovel: Barž ☒ kons, Sašo Dolenc: Od genov do zvezd, Album 14/15/16	9	1	10
1 x	več različnih knjig (Anja Štefan: Gugalnica za vse; Anja Štefan: Uganke, Slovenske ljudske pravljice, Francesca Pirrone: Bruno in njegovih 100 prijateljev)	4	6	10

2 x	Poezija	16	11	27
1 x	Slovenske pripovedke	10	3	13
1 x	Tri bajke	10	5	15
1 x	Prežihov Voranc: Solzice, Doberdob, Požganica, Jamnica	10	2	12
1 x	Maja Novak: Cimre	3	6	9
1 x	Lenart Zajc: 5 do 12h	2	4	6
1 x	Marjan Marinšek: Astrid Lindgren	3	5	8
1 x	Maria Teresa Andruetto: Juanova dežela	13	10	23
1 x	Berli Doherty: Abela	15	5	20
1 x	John Green: Krive so zvezde	3	2	5
1 x	Paulo Coelho: Alkimist	3	2	5
1 x	Kevin Brooks: Martin Pujs	16	5	21
1 x	Kate le Vann: Zaljubljena Tessa	4	3	7
1 x	Gudrun Pausewang: Oblak	12	6	18
1 x	Gayle Forman: Če ostanem	4	8	12

1 x	Gayle Forman: Kamor je šla in film Če ostanem (posnet po 1. delu knjige)	3	7	10
1 x	Jane Frey: Zrak za zajtrk	11	2	13
1 x	Roald Dahl: VDV	4	6	10
1 x	Lois Lowry: Iskanje modre	3	8	11
1 x	Knjige po lastni izbiri	9	10	19
1 x	Moja najljubša pravljica	9	4	13
1 x	Knjiga, ki jo priporočam v branje	10	11	21
1 x	MEGA kviz 2019/2020	7	10	17
1 x	Učenke OŠ berejo pravljice otrokom v vrtcu (Juršinci), 5 srečanj	55	10	65
1 x	Osnovna šola Juršinci in Dom starejših občanov »Pri gozdu« Juršinci: o slovenski poeziji na temo letnih časov (po izboru koordinatorice).	12	35	47
1 x	Šolska knjižnica OŠ Juršinci, zoom srečanje Ustvarjam lepe misli, živim lepe misli, delim lepe misli	14	7	21
5 x	Uvodno srečanje	53	50	103
105	Bralna srečanja	948	734	1682

Priloga 1: Mnenja udeležencev o knjigah (MG branje, šolsko leto 2019/2020)